

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 491/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P. K. S. spol. s r. o., zastúpenej spoločnosťou K. advokátska kancelária s. r. o., konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta J. K., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P. K. S. spol. s r. o. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2013 doručená sťažnosť spoločnosti P. K. S., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie svojej záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva

vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na účinný právny prostriedok nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011.

2. Sťažovateľka sa na základe žaloby podanej spoločnosťou W. s. r. o. (ďalej len „žalobkyňa“) stala v konaní pred okresným súdom o zaplatenie 78 666,96 € účastníkom konania v procesnom postavení žalovanej. Na návrh žalobkyne okresný súd uznesením sp. zn. 34 Cb 87/2011 z 23. mája 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob 184/2012 z 31. januára 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) pripustil, aby z konania vystúpila sťažovateľka ako pôvodne žalovaná a na jej miesto do konania vstúpili vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na ulici..., K., ktorých bytový dom spravuje sťažovateľka ako správca na základe zmluvy o výkone správy podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“).

3. Sťažovateľka si v konaní ešte pred pripustením zámeny žalovaného uplatnila náhradu trov konania, o ktorej konajúci súd ani do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol. Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uvádza, že okresný súd na jej telefonické urgencie uviedol, že o trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí vo veci podľa výsledku konania, pretože v súčasnosti súd nevie, koho má na náhradu trov zaviazat'. Keďže sťažovateľka nesúhlasila s takýmto postupom okresného súdu, podala podľa § 62 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) v spojení s § 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 9/2010 o sťažnostiach v znení neskorších predpisov predsedovi okresného súdu sťažnosť na postup súdu v jej veci, ktorou žiadala, aby predseda okresného súdu „vydal vo veci konajúcemu sudcovi pokyn rozhodnúť o trovách konania“. Predseda okresného súdu prípisom sp. zn. Spr. 155/2013 z 2. októbra 2013 vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky ako neprípustnú, čo odôvodnil tým, že sťažovateľka jednak nie je oprávnená na podanie sťažnosti podľa zákona o súdoch a súčasne že orgány

riadenia a správy súdu nemôžu zasahovať do procesného postupu, rozsahu a spôsobu dokazovania v jednotlivých súdnych konaniach.

4. *Sťažovateľka vyjadruje presvedčenie, že nečinnosťou okresného súdu, ktorá má spočívať v tom, že do podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté o trovách konania, došlo k porušeniu jej označených základných práv. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka obsiahlo opisuje skutkový stav veci, pričom zdôrazňuje, že náhradu trov konania vyčíslila včas podaním zo 14. mája 2012, a ďalej k tomu uviedla: „aplikujúc zásadu zodpovednosti za zavinenie v zmysle ust. § 147 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, uplatňovaný nárok sťažovateľa na náhradu trov konania nie je nijakým spôsobom závislý od výsledku konania, v ktorom si žalobca uplatňuje svoj nárok voči vlastníkom bytov, a teda nijakým spôsobom nezávisí od toho, či v predmetnom súdnom konaní uspeje žalobca so svojim nárokom voči vlastníkom bytov, alebo či uspejú vlastníci bytov, voči ktorým si žalobca uplatňuje svoj nárok. Z uvedeného dôvodu aj v zmysle judikatúry súdov mal vo veci konajúci súd tieto trovy sťažovateľa oddeliť od ostatných trov konania a v zmysle uvedeného mal súd o sťažovateľom uplatnenej náhrade trov konania rozhodnúť spolu s rozhodnutím, ktorým pripustil zámenu účastníkov konania, resp. bezodkladne po pripustení zámény účastníkov konania, a nie mylne tvrdiť, že do meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom si žalobca uplatňuje svoj nárok voči vlastníkom bytov, nie je možné o trovách konania vzniknutých sťažovateľovi rozhodnúť...*

S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti je zřejmé, že od vydania Uznesenia Okresného súdu Košice II, zo dňa 23.05.2012, sp. zn.: 34 Cb 87/2011-96 uplynulo do dňa podania tejto sťažnosti 18 mesiacov, počas ktorých vo veci konajúci Okresný súd Košice II svojvoľne nerozhodol o trovách konania vzniknutých sťažovateľovi. Z uvedeného dôvodu máme za to, že súd svojim konaním postupoval v rozpore s článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Vzhľadom k tomu, že súd je do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti vo veci nečinný, pretože neopodstatnene nerozhodol o trovách konania vzniknutých sťažovateľovi bezodkladne po tom, ako z konania sťažovateľ vystúpil, svojou nečinnosťou spôsobil v konaní zbytočné prietahy, čím porušil vo veci konajúci súd ústavou garantované právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré Ústava Slovenskej republiky priznáva v zmysle článku 48 ods. 2 každému. Uvedený postup

súdu tak odôvodňuje opodstatnenosť tejto sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

... nečinnosťou súdu vo veci rozhodovania o náhrade trov konania vzniknutých sťažovateľovi je sťažovateľov majetok naďalej zmenšený o sumu 4.719,50 EUR, čím bolo bezdôvodne zasiahnuté do sťažovateľovho práva vlastníť majetok garantovaného v zmysle čl. 20 ods. 1 Ústavy, podľa ktorého každý má právo vlastníť majetok. Nečinnosťou súdu bolo zasiahnuté do sťažovateľovho práva vlastníť majetok aj z toho dôvodu, že nerozhodnutím o náhrade trov konania vzniknutých sťažovateľovi sa nielen že majetok sťažovateľa zmenšil o 4.719,50 EUR, ale sa ani nezväčšil o sumu 3.289,06 EUR, ktorá predstavuje riadne vyčíslenú náhradu trov konania vzniknutých sťažovateľovi, a teda ktorá prináleží sťažovateľovi v zmysle ust. § 147 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.“

5. K namietanému porušeniu základného práva na účinný právny prostriedok nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru malo dôjsť podľa názoru sťažovateľky tým, že „predseda súdu bezdôvodne a bez ďalšieho náležitého skúmania sťažovateľom namietaných skutočností sťažnosť na postup súdu označil za neprípustnú“, a v tejto súvislosti poukázala na to, že logickým dôsledkom zámery na strane žalovaného v predmetnom súdnom konaní je to, že sťažovateľka prestala byť účastníkom konania vo veci samej, avšak je naďalej účastníkom konania v časti rozhodovania o trovách konania. Predseda súdu sa tak mal jej sťažnosťou meritórne zaoberať.

6. Namietané porušenie základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľka videla len v opísanej v nečinnosti okresného súdu, inú ústavnoprávne relevantnú argumentáciu vo vzťahu k týmto označeným právam neuviedla.

7. V petite sťažnosti sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v konaní pod sp. zn. 34 Cb 87/2011, prikázal okresnému súdu v časti sťažovateľkou uplatneného nároku na náhradu trov konania konať bez prietáhov, priznal sťažovateľke primerané zadosťučinenie v sume 1 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

8. Primerané zadost'učinenie s'ťažovateľka odôvodnila tým, že nečinnosť okresného súdu u nej vytvára „objektívny stav právnej neistoty“ a samotné vyslovenie porušenia základných práv, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pries'ahov v konaní nepovažuje za dostačujúce.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných pries'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podstatu predloženej ústavnej sťažnosti tvorí námietka sťažovateľky, že okresný súd ani do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o náhrade trov konania, napriek jej návrhu v zmysle § 147 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), a následne podaného vyčíslenia, čo sťažovateľka sama hodnotí ako zbytočné priesťahy súdu majúce za následok porušenie jej označených základných práv.

14. Vo všeobecnosti platí, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí v zásade do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika súvisiaca s konaním a rozhodovaním o náhrade trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade, ak by vo veci konajúci všeobecný súd extrémne

vybočil z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť len na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 5/2011). Vychádzajúc z uvedených ústavne relevantných úvah ústavný súd pristúpil k prieskumu podanej ústavnej sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní.

15. Podľa § 147 ods. 1 OSP účastníkovi alebo jeho zástupcovi súd uloží, aby uhradili trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, ak ich spôsobili svojim zavinením alebo ak tieto trovy vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila.

16. Občiansky súdny poriadok (§ 147 ods. 1) pamätá aj na také situácie, keď účastníkovi vznikli trovy konania zavinením iného účastníka alebo náhodou, ktorá sa mu prihodila. V uvedenom prípade bez zreteľa na úspech v konaní môže súd uložiť účastníkovi alebo jeho zástupcovi, aby uhradil takto vzniknuté trovy konania. Rozhodovanie podľa tohto ustanovenia nie je časovo viazané na rozhodnutie vo veci samej (tzv. separácia alebo oddelenie náhrady trov konania) a súd môže, ale taktiež prihliadajúc na okolnosti jednotlivého prípadu nemusí kedykoľvek v priebehu konania vydať takéto uznesenie. Procesný kódex teda poskytuje konajúcim všeobecným súdom istý priestor pri rozhodovaní o trovách konania na základe zavinenia podľa § 147 ods. 1 OSP a je na ich uvážení, či o takejto náhrade trov rozhodnú v priebehu konania alebo v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Ak okresný súd zvolil taký procesný postup, že o náhrade trov konania rozhodne až pri skončení veci, ústavný súd nemá dôvod proti takémuto postupu namietat' alebo ho považovať za prejav svojvôle či zjavnej neodôvodnenosti. V konaní vo veci sťažovateľky sa pritom javí ako nie nepodstatnou skutočnosťou i to, že sťažovateľka síce nie je po pripustení zámeny žalovaného uznesením okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu v priamom procesnom postavení žalovanej, stále je však zástupkyňou žalovaných vlastníkov bytov, a to ako správca bytového domu na základe zmluvy o výkone správy. Aj táto skutočnosť môže byť relevantnou pri konečnom rozhodovaní o trovách konania, resp. pri rozhodovaní súdu, v ktorom štádiu konania o návrhu na priznanie náhrady trov rozhodne. Bez toho, aby ústavný súd zasahoval do úvah konajúceho okresného súdu, opakovane konštatuje, že prípad sťažovateľky nemá charakter extrémneho vybočenia z pravidiel rozhodovania o trovách občianskeho súdneho konania.

17. V nadväznosti na tento záver ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej postup orgánu verejnej moci, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Vzhľadom na uvedené ústavný súd nezistil v postupe okresného súdu nič, čo by mohlo signalizovať porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu, a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu vo veci konať, pričom k jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Ústavný súd už uviedol, že okresný súd má možnosť rozhodnúť o návrhu sťažovateľky i v ďalšom priebehu konania, pričom proti takémuto rozhodnutiu bude mať sťažovateľka možnosť podať opravný prostriedok, a preto v jej veci rozhodne nemožno hovoriť o odmietnutí spravodlivosti. Medzi postupom okresného súdu a namietaným porušením označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je príčinná súvislosť, ktorá by umožňovala dospieť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie k záveru, že došlo k porušeniu označených práv.

19. Sťažovateľka namietala i *porušenie základného práva vlastníť majetok* podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na to, že porušenie tohto základného práva malo spočívať opäť len v namietaných zbytočných prietáhoch okresného súdu a ústavný súd už vyslovil, že základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené nebolo, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva vlastníť majetok.

20. Z ustanovenia čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie o porušení iného práva chráneného dohovorom [napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1983]. Ústavný súd ďalej poznamenáva, že podľa judikatúry ESLP sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie ESLP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu z 27. apríla 1988). Ústavný súd pri prieskume postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011 k takému záveru nedospel. Napadnutý postup okresného súdu preto nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením práva sťažovateľky mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

21. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom odmietnutia návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z už uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014